

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 9. maj 2022
Kontor: Politikontoret
Sagsbeh: Pierre Nydal
Sagsnr.: 2022-0037-0146
Dok.: 2423460

Besvarelse af spørgsmål nr. 26 fra Folketingets Retsudvalg vedrørende forslag til lov om ændring af lov om politiets virksomhed, straffeloven, lov om vagtvirksomhed, lov om social service og lov om fuldbyrdelse af straf m.v. (Styrket indsats mod utryghedsskabende adfærd og kriminalitet) (L 162)

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 30 vedrørende forslag til lov om ændring af lov om politiets virksomhed, straffeloven, lov om vagtvirksomhed, lov om social service og lov om fuldbyrdelse af straf m.v. (Styrket indsats mod utryghedsskabende adfærd og kriminalitet) (L 162), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 26. april 2022. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Karina Lorentzen Dehnhardt (SF).

Mattias Tesfaye

/

Thomas Højgaard

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 3392 3340
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 26 fra Folketingets Retsudvalg vedrørende forslag til lov om ændring af lov om politiets virksomhed, straffeloven, lov om vagt- virksomhed, lov om social service og lov om fuldbyrdelse af straf m.v. (Styrket indsats mod utryghedsskabende adfærd og kriminalitet) (L 162):

”Vil ministeren øge teknisk bistand til et ændringsforslag, som målretter økonomisk kontrol mod de unge, hvor man kan be- grunde et behov for hjælp?”

Svar:

1. Med lovforslaget lægges der op til at indføre et nyt særvilkår i straffelovens § 57 a, der er målrettet unge mellem 18 og 25 år, som idømmes en betinget dom for visse former for utryghedsskabende kriminalitet.

Som det fremgår af pkt. 3.5.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger, er det regeringens opfattelse, at retssystemet i endnu højere grad kan bidrage til at resocialisere unge mennesker, og at dette kan ske ved, at den unge understøttes i og vejledes om væsentlige livforhold, herunder økonomiske forhold. Samfundet har således et ansvar for, at den unge – når retssystemet løsner sit greb, og den unge igen står på egne ben – er tilbageladt med de rette forudsætninger for at leve et godt liv uden kriminalitet.

Alt efter den konkrete sags omstændigheder vil unge, der første gang dømmes for utryghedsskabende kriminalitet, kunne blive mødt af en betinget fængselsstraf. I visse tilfælde vil der til den betingede dom være fastsat et vilkår om f.eks. tilsyn eller udførelse af samfundstjeneste. Det er regeringens opfattelse, at den betingede dom ikke nødvendigvis i tilstrækkeligt omfang giver den unge den støtte, der er nødvendig for at sikre, at den unge ikke falder tilbage i kriminalitet, og samtidig afspejler alvoren af den utryghedsskabende kriminalitet, der er begået.

Justitsministeriet finder på den baggrund, at der er behov for at indføre et nyt særvilkår om økonomisk kontrol, der er målrettet unge lovovertrædere mellem 18 og 25 år, som har begået visse former for utryghedsskabende kriminalitet, og som står på kanten til at fortsætte en kriminel tilværelse.

Som det fremgår af pkt. 3.5.1 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget, kan retten efter straffelovens § 57, 2. pkt., fastsætte vilkår til en betinget dom, som findes formålstjenlige (såkaldte særvilkår). Bestemmelsen

indeholder i nr. 1-10 eksempler på særvilkår, som retten kan fastsætte. Den angivne opregning er ikke udtømmende, og der er således mulighed for at fastsætte andre vilkår end de nævnte, hvis det vurderes formålstjenligt.

Efter straffelovens § 57, nr. 7, kan retten fastsætte vilkår om, at den dømte retter sig efter tilsynsmyndighedens (dvs. kriminalforsorgens) bestemmelser om indskrænkninger i rådigheden over indtægter og formue og opfyldelse af økonomiske forpligtelser.

Særvilkåret indebærer, at tilsynsmyndigheden kan forbyde, at den dømtes indtægt eller formue anvendes på bestemte måder. Det kan f.eks. ske ved, at tilsynsmyndigheden meddeler et forbud mod, at den dømte indgår afbetalingshandler uden tilsynsmyndighedens godkendelse. Særvilkåret indebærer endvidere, at tilsynsmyndigheden kan pålægge den dømte at opfylde økonomiske forpligtelser, f.eks. at betale underholdsbidrag.

Som det endvidere er beskrevet i pkt. 3.5.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger, fremgår det af betænkning nr. 82 af 1953 om forsorgsdomme og betingede domme, s. 34, at baggrunden for, at Folketinget indførte det gældende særvilkår om økonomisk administration i straffelovens § 57, nr. 7, var, at mange lovovertrædere har dårlige økonomiske forhold eller – trods gode indtægter – savner evne til at føre en ordnet økonomi.

Særvilkåret om økonomisk administration anvendes imidlertid kun i ganske få tilfælde i praksis. Rigsadvokaten og Direktoratet for Kriminalforsorgen har således oplyst, at det ikke har været muligt at identificere sager fra de seneste fem år, hvor en person er idømt et sådant særvilkår.

2. For at sikre, at unge får bedre forudsætninger for at fravælge et liv med kriminalitet på den anden side af dommen, er der derfor i lovforslaget lagt op til at indføre et nyt særvilkår om økonomisk kontrol, der er målrettet unge, og som det klare udgangspunkt vil skulle idømmes ved betingede domme for visse typer af utryghedsskabende kriminalitet. Det skal sikre, at særvilkåret bliver anvendt, og at unge dermed får den fornødne støtte til at komme på ret kurs igen.

Det er Justitsministeriets vurdering, at hvis nedenstående ændringsforslag, vedtages, vil det foreslåede særvilkår om økonomisk kontrol antageligt blive anvendt i samme begrænsede omfang som det gældende særvilkår om økonomisk administration efter straffelovens § 57, nr. 7.

2. Et ændringslovforslag som ønsket af spørgeren kan udformes på følgende måde:

Æ n d r i n g s f o r s l a g
til

Forslag til lov om ændring af lov om politiets virksomhed, straffeloven, lov om vagtvirksomhed, lov om social service og lov om fuldbyrdelse af straf m.v.

(Styrket indsats mod utryghedsskabende adfærd og kriminalitet) (L 162)

Æ n d r i n g s f o r s l a g

Af (...) tiltrådt af (...)

Til § 2

1) I den under *nr. 2* foreslåede § 57 a affattes *stk. 1* således:

»§ 57 a. For personer, der på gerningstidspunktet var mellem 18 og 25 år, og som idømmes en betinget dom, kan retten, når det findes formålstjenligt, som vilkår for udsættelsen bestemme, at den dømte skal opnå tilsynsmyndighedens godkendelse af økonomiske dispositioner, der overstiger en beløbsgrænse, der fastsættes af retten, og rette sig efter tilsynsmyndighedens bestemmelser om at anvende indtægter og formue til at indfri gæld til det offentlige.«

[Ændring af betingelser for at idømme særvilkåret om økonomisk kontrol]

B e m æ r k n i n g e r

Til nr. 1

Med ændringsforslaget foreslås det at ændre betingelserne for at idømme særvilkåret om økonomisk kontrol. Det foreslås, at personer, der på gerningstidspunktet var mellem 18 og 25 år, kan idømmes et særvilkår om økonomisk kontrol, når det findes formålstjenligt. Der stilles ikke krav om, at der skal være overtrådt specifikke bestemmelser i straffeloven eller anden lovgivning.

Det vil bero på domstolenes konkrete vurdering i det enkelte tilfælde, om fastsættelsen af et særvilkår om økonomisk kontrol er formålstjenlig for den dømte. Der kan almindeligvis lægges vægt på, om særvilkåret vurderes at kunne bidrage til at forebygge den dømtes tilbagefald til ny kriminalitet. I den forbindelse kan der navnlig lægges vægt på oplysningerne om den tiltaltes personlige forhold, herunder om der foreligger oplysninger om, at den tiltalte har vanskeligt ved at føre en ordnet økonomi. Det kan f.eks. være tilfældet, hvor der foreligger oplysninger om, at den tiltalte er uden fast indkomst, har ikke ubetydelig gæld til det offentlige eller andre eller i øvrigt har et uforholdsmæssigt forbrug i forhold til sin indkomst, og at den pågældende derfor har svært ved at få sin økonomi til at hænge sammen.

Endvidere kan der lægges vægt på typen af kriminalitet, som er begået. Hvis den pågældende er dømt for berigelseskriminalitet, f.eks. indbrudstyveri eller bedrageri, og kriminaliteten vurderes at være motiveret af den pågældendes økonomiske forhold, herunder pengeøds, vil der være en formodning for, at den pågældende har vanskeligt ved at føre en ordnet økonomi, og at et særvilkår om økonomisk kontrol dermed kan være formålstjenligt med henblik på at forebygge den pågældendes tilbagefald til ny kriminalitet.

Den foreslåede ordning omfatter ikke dom til anden strafferetlig retsfølge af frihedsberøvende karakter i medfør af straffelovens §§ 68 og 69 eller forvaring efter straffelovens § 70. Endvidere omfatter ordningen ikke kombinationsdomme i medfør af straffelovens § 58 eller betingede domme, hvor der fastsættes vilkår om samfundstjeneste, jf. straffelovens 62, stk. 1.

Det forudsættes, at der ikke fastsættes særvilkår om økonomisk kontrol i relation til en udlænding, der ikke har opholdstilladelse eller fast bopæl i Danmark. Endvidere skal der ikke fastsættes vilkår om økonomisk kontrol i relation til en udlænding, der skal udvises.

Ved ændringsforslaget tilsigtes ingen ændring i forhold til, hvornår der i almindelighed idømmes henholdsvis en betinget dom, en betinget dom med vilkår om samfundstjeneste eller ubetinget dom for lovovertrædelser. Der er således ikke med den foreslåede ordning tilsigtet en udvidelse af anvendelsesområdet for betingede domme.